

Η ανάσταση του σώματος κατά τον ιερό Χρυσόστομο

[Ορθοδοξία](#) / [Πατερική Θεολογία](#)

[Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος](#)

Τι θα προβάλλουν ως δικαιολογία αυτοί που δεν πιστεύουν στην ανάσταση των σωμάτων, αφού παρόμοιο φαινόμενο καθημερινά παρατηρείται στους σπόρους των φυτών, όταν φυτρώνουν και στη δική μας γέννηση; Διότι πρώτα πρέπει να διαλυθεί στη γη ο σπόρος και μετά θα ακολουθήσει η δημιουργία του φυτού.

Στα έργα όμως του Θεού δεν ισχύουν οι ανθρώπινοι συλλογισμοί, διότι πώς μπορεί να εξηγηθεί, π.χ. η δημιουργία μας εκ του μηδενός; Τα λέω αυτά για τους χριστιανούς, οι οποίοι λένε, ότι πρέπει να πιστεύουμε σε ό,τι γράφει η αγία Γραφή. Θα προσθέσω όμως και κάτι άλλο υπέρ της αναστάσεως, που προέρχεται από ανθρώπινο συλλογισμό. Άλλοι άνθρωποι περνούν τη ζωή τους με την αμαρτία, άλλοι δε με την αρετή. Πολλοί από εκείνους, που ζουν με την αμαρτία, ευημερούν και φθάνουν σε βαθιά και ευτυχισμένα γεράματα, ενώ παρατηρείται το αντίθετο μερικές φορές σ' αυτούς που έζησαν ενάρετα. Πότε λοιπόν καθένας απ' αυτούς θα πάρει ό,τι του αξίζει; Ναι, συμφωνώ, λέει, με αυτά, αλλά δεν παραδέχομαι

ανάσταση των σωμάτων. Γιατί; Δεν ακούς τον Παύλο, που λέει· «πρέπει το φθαρτό τούτο σώμα να ενδυθεί αφθαρσία;». Δεν τα λέει αυτά για την ψυχή, διότι αυτή δεν φθείρεται. Εξάλλου και η λέξη ανάσταση λέγεται για κάτι, που έχει πέσει, αυτό δε είναι το σώμα, που έπεσε στον τάφο. Γιατί δεν θέλεις να παραδεχθείς, ότι υπάρχει ανάσταση του σώματος; Μήπως νομίζεις, ότι τούτο είναι αδύνατο στον Θεό; Αλλά η σκέψη αυτή είναι δείγμα έσχατης α-νοησίας. Ή μήπως θεωρείς, ότι δεν είναι σωστό; Αλλά για ποιό λόγο δεν πρέπει το φθαρτό σώμα, που συμμετείχε στον πόνο και το θάνατο, να συμμετάσχει και στα στεφάνια; Αν δεν έπρεπε, δεν θα δημιουργείτο αυτό εξ αρχής, ούτε αυτός ο Κύριος θα έπαιρνε σάρκα. Το ότι δε και την πήρε και την ανάστησε, άκουσε τί λέει· «Βάλε τα δάκτυλα και δεσ ότι το πνεύμα σάρκα και οστά δεν έχει». Επειδή με το σώμα τον Λάζαρο ανάστησε, αφού, όπως συ νομίζεις, θα ήταν καλύτερα να τον αναστήσει χωρίς το σώμα; Και γιατί ακόμη έκανε αυτό το θαύμα προς απόδειξη της δυνάμεώς του και της αμοιβής της αρετής; Γιατί είπε να του δώσουν τροφή και -έφαγε μαζί του; Μη λοιπόν απατάσθε από τους αιρετικούς αγαπητοί. Και ανάσταση υπάρχει και κρίση υπάρχει. Αυτό το αρνούνται όσοι δεν θέλουν να δώσουν λόγο για τις πράξεις τους. Η ανάστασή μας θα γίνει, όπως έγινε του Χριστού, διότι εκείνος είναι η απαρχή και ο πρωτότοκος από τους νεκρούς[1].

Δεν παραδέχεσαι, ότι θα γίνει ανάσταση των νεκρών και κρίση; Αυτή την αλήθεια ομολογούν οι δαίμονες και την αρνείσαι εσύ; «Ήρθες εδώ για να μας βασανίσεις πρόωρα;» λένε. Για να μιλούν περί βασάνων, σημαίνει, ότι παραδέχονται, ότι θα γίνει κρίση, θα ζητηθούν ευθύνες και θα επιβληθούν κυρώσεις. Ας μη

παροργίζουμε λοιπόν τον Θεό με κακές πράξεις και την απιστία στην ανάσταση των νεκρών. Αυτή την αλήθεια διακήρυξε ο Χριστός με το λόγο του και επιβεβαίωσε με την εκ νεκρών Ανάστασή Του, με την οποία προηγήθηκε της δικής μας αναστάσεως. Γι' αυτό και πρωτότοκος εκ των νεκρών ονομάζεται.

Εάν δεν θα γίνει ανάσταση, πώς ο Κύριος θα ήταν πρωτότοκος, αφού κανείς εκ των νεκρών δεν θα επακολουθήσει της δικής του αναστάσεως; Εάν δεν πρόκειται να γίνει ανάσταση, για να απονεμηθεί το δίκαιο, πώς θα διατηρηθεί η δικαιοσύνη του Θεού, αφού τόσοι κακοί άνθρωποι ευημερούν και πολλοί καλοί δυστυχούν και με βάσανα πεθαίνουν; Πότε θα λάβει καθένας ό,τι του αξίζει, αν Ανάσταση δεν υπάρχει;

Κανένας από τους ενάρετους ανθρώπους δεν αμφιβάλλει για την ανάσταση των νεκρών, αλλά αντιθέτως όλοι καθημερινά παρακαλούν τον Θεό να έλθει ως κριτής, λέγοντας την αγία εκείνη φράση «ελθέτω η βασιλεία Σου». Τότε ποιοί αμφιβάλλουν; Εκείνοι που έχουν άσεμνους τρόπους ζωής και ακάθαρμο βίο, όπως λέει και ο προφήτης⁷ «είναι βρωμερές κάθε στιγμή οι πράξεις της ζωής του και καταφρονεί ασύστολα τις εντολές σου». Είναι απολύτως αδύνατο άνθρωπος με καθαρό βίο να αμφιβάλλει για την Ανάσταση. Και αυτό διότι η καθαρή του συνείδηση του δημιουργεί την πεποίθηση, επιθυμία και ομολογία, ότι θα αμειφθεί για τις καλές του πράξεις, κάτι το οποίο θα γίνει κατά την ανάσταση των νεκρών [\[2\]](#).

Αν θελήσουμε να στρέψουμε τα βλέμματά μας στον Αρχηγό της πίστεώς μας και να βαδίσουμε τον δρόμο, που μας χάραξε, μπορούμε να αναδειχθούμε και εμείς νικητές όχι μόνο του κόσμου, αλλά και αυτού του θανάτου. Εν τω μεταξύ περιπτώσει δεν θα πεθάνουμε; θα μ' ερωτήσετε. Θα πεθάνουμε, αλλά δεν θα νικηθούμε από τον θάνατο. Στους αγώνες λαμπρός νικητής αναδεικνύεται όχι εκείνος, που δεν συμπλέκεται με τον αντίπαλό του, αλλ' εκείνος που, αν και συνεπλάκη, δεν παρέμεινε υπό την εξουσία του. Αυτό συμβαίνει και σ' αυτή την περίπτωση. Θνητοί λοιπόν δεν είμαστε, επειδή συμπλεκόμενοι με τον θάνατο πεθαίνουμε, αλλά αντίθετα είμαστε αθάνατοι, επειδή τον νικήσαμε. Θνητοί θα είμαστε, αν παραμένουμε διαρκώς κάτω από την εξουσία του, κάτι που δεν συμβαίνει. Όπως τα μακρόβια ζώα δεν μπορούμε να τα ονομάσουμε αθάνατα, αν και για πολύ χρόνο βρίσκονται μακριά από τον θάνατο, έτσι και τον άνθρωπο δεν μπορούμε να τον ονομάσουμε θνητό, επειδή βρέθηκε κάτω από την εξουσία του θανάτου, αφού κατόπιν θα αναστηθεί. Και σας ρωτώ. Αν κάποιος προς στιγμήν γίνει κόκκινος θα τον ονομάζουμε κόκκινο; Όχι βέβαια, διότι το χρώμα αυτό δεν το έχει μόνιμα. Αν ένας άλλος για λίγο προσλάβει χρώμα κίτρινο, θα τον ονομάσουμε κιτρινιάρη ; Όχι, διότι και η κιτρινάδα αυτή είναι προσωρινή και παροδική. Έτσι λοιπόν δεν

πρέπει να ονομάσουμε θνητό και εκείνον, που για κάποιο χρόνο ήταν υπό την κυριαρχία του θανάτου. Διότι τότε και εκείνους που κοιμούνται, θνητούς πρέπει να τους ονομάσουμε, αφού, τρόπον τινά, είναι όπως οι πεθαμένοι χωρίς καμιά κίνηση και δραστηριότητα. Ναι, αλλά φθείρει και διαλύει το σώμα ο θά-νατος, θα μου πείτε. Και τί μ' αυτό; Το διαλύει όχι για να μείνει στην διάλυση και φθορά διαρκώς, αλλά για να γίνει τελειότερο και καλύτερο[3].

Μερικοί δεν παραδέχονται την ανάσταση των νεκρών, επειδή δεν πιστεύουν στην παντοδυναμία του Θεού. Και τους ρωτάμε· τί είναι ευκολότερο στον Θεό, η εκ του μηδενός δημιουργία του σώματος ή, αφού αυτό διαλυθεί, να το αναστήσει; Βεβαίως το δεύτερο. Αυτοί όμως αντιτάσσουν το εξής: «Ένας πνίγηκε σε ναυάγιο και τον έφαγαν τα ψάρια. Αυτά τα έπιασαν και τα έφαγαν άνθρωποι σε διάφορα μέρη, οι οποίοι, άλλοι πέθαναν σε διάφορες χώρες και άλλοι έγιναν τροφή των θηρίων. Από αυτή την σύγχυση και διασπορά των μελών του σώματος του πνιγμένου, που τον έφαγαν τα ψάρια, πώς θα αναστηθεί αυτός; Πώς θα ενωθούν τα χαμένα σε διαφόρους τόπους στοιχεία του σώματός του;»

Τί παιδαριώδεις σκέψεις! Ας υποθέσουμε ότι κάποιον δεν τον έφαγαν τα ψάρια και ότι ετάφη κανονικά. Δεν θα γίνει αυτός σκό-νη; Πώς αυτή θα αποτελέσει το ακμαίο σώμα, που θα αναστηθεί; Δεν είναι αυτό ακατανόητο; Γι' αυτό θα αρνηθούμε την ανάσταση του σώματος;

Και αν μεν αυτά έλεγαν οι ειδωλολάτρες, από τους οποίους πολ-λοί παραδέχονται, ότι οι ψυχές των ανθρώπων μετά τον θάνατό τους εισέρχονται σε φυτά, θάμνους και σκύλους, θα τους ρωτούσα· τί είναι ευκολότερο, η ψυχή να πάρει το δικό της σώμα ή ξένο; Επειδή όμως τα λένε πιστοί, αν πρέπει να ονομάσουμε πιστούς, εκείνους που αμφιβάλλουν την ανάσταση, θα τους υπενθυμίσω την διδασκαλία του Αποστόλου, ότι κάθε εί-δος ζωής προέρχεται από τη φθορά και τη διάλυση. Τα δένδρα, επί παραδείγματι, και αυτά ακόμη τα πανύψηλα, προ-έρχονται από την φθορά και διάλυση ενός μικρού σπό-ρου μέσα στη γη, διότι αν αυτός δεν σαπίσει και διαλυθεί, δεν γίνεται τίποτε. Πώς λοιπόν γίνεται αυτό;

Πώς το νερό, που έχει μία ουσία και ποιότητα, μπαίνοντας στα φυτά, μεταβάλλεται σε διάφορες ουσίες; Αυτό είναι περισσότερο εκπληκτικό και από την ανάσταση! Διότι στα φυτά ο σπόρος και αυτό που προέρχεται απ' αυτόν έχουν την ίδια ή συγγενή ουσία, ενώ στο νερό είναι διάφορες. Στο κλήμα, π.χ. το αναρροφώμενο νερό γίνεται κρασί, φύλλα, χυμός, σταφύλια και άλλα συστατικά. Στην ελιά γίνεται λάδι και σε άλλου είδους καρπούς σε άλλα δένδρα. Το δε σπουδαίο είναι, ότι το ίδιο νερό μεταβάλλεται αλλού σε υγρό στοιχείο, αλλού σε ξηρό, αλλού σε γλυκό, αλλού σε ξινό και στυφό, αλλού σε πικρό. Πώς γίνονται οι αντίθετες αυτές μεταβολές; Από ποιά αιτία; Εξηγήσέ μου.

Τις ίδιες μεταβολές βλέπουμε και στον άνθρωπο και τα ζώα. Πώς από το σπέρμα προέρχονται μάτια, αυτιά, χέρια, καρδιά και τόσα άλλα στοιχεία που αποτελούν την αρμονία του σώματος; Πώς νεύρα, φλέβες, οστά, αρτηρίες, αρθρώσεις, χόνδροι; Υπάρχουν όμως και άλλα ανεξήγητα και ακατανόητα. Πώς το αρχικώς υγρό και μαλακό σπέρμα μεταβάλλεται σε σκληρό και ψυχρό, δηλαδή σε κόκκαλο· πώς το θερμό και υγρό ενώνονται και γίνεται αίμα και άλλα πολλά. Αυτά δεν σου προκαλούν απορία;

Δεν βλέπεις καθημερινά την ανάσταση και τον θάνατο στις διάφορες ηλικίες των ανθρώπων; Πού πηγαίνει η νεότητα; Από που προήλθε το γήρας; Πώς ο ηλικιωμένος, ενώ δεν μπορεί να κάνει τον εαυτόν του νέο, γεννά τέκνον νεώτατο και ό,τι δεν μπορεί να δώσει στον εαυτό του, δίνει σε άλλον; Η λογική λέει, ότι αυτό που δίνεις στον άλλον, να μπορείς να δώσεις και στον εαυτό σου, το οποίον

στην περίπτωση αυτή είναι αδύνατο. Οπού όμως πρόκειται περί ενεργειών του Θεού, εκεί τα πάντα υποτάσσονται στο θέλημά Του και είναι δυνατά.

Ανέφερα τα ανωτέρω παραδείγματα μυστηριωδών μεταβολών αφ' ενός, για να ενισχυθούμε στην πίστη στην ανάσταση των νεκρών και αφ' ετέρου για να μάθουμε, ότι δεν πρέπει, όταν δεν καταλαβαίνουμε κάποια αλήθεια, να την αρνούμεθα, αλλά να την αποδεχόμαστε, διότι εις τον Θεό αυτή είναι δυνατή. Με άλλους λόγους, πρέπει το λογικό μας να το χαλιναγωγούμε και να το περιορίζουμε στα φυσικά του όρια, διότι η από αυτό προερχόμενη γνώση μας είναι περιορισμένη. Αυτό άλλωστε δεν ισχύει μόνον για τις αλήθειες περί Θεού, αλλά και για τις γνώσεις περί των επιγείων πραγμάτων π.χ. περί της γης, φυτών, ζώων και άλλων[4].

Υπάρχουν και άλλα ακατανόητα, τα οποία όμως είναι αληθινά. Πώς ο Ιωνάς έζησε μέσα στην κοιλία του κήτους; Τούτο δεν είναι παράλογο; Πώς το κήτος λυπήθηκε και δεν θανάτωσε αυτόν τον δίκαιο; Πώς δεν τον έκαψε η θερμότητα της κοιλιάς -του και δεν πληγώθηκε, όταν αυτό τον κατάπιε; Αν η παραμονή κάποιου στο βυθό της θάλασσας προκαλεί θάνατο, πο-λύ περισσότερο είναι η παραμονή στην κοιλιά του κήτους. Πού εύρισκε τον αέρα για να αναπνέει και πώς αυτός επαρκούσε για δύο ζωντανούς οργανισμούς; Πώς μιλούσε; Πώς είχε αυτοσυνειδησία και προσευχόταν; Πώς το κήτος τον ξέρασε σώο;

Όλα αυτά δεν είναι απίστευτα; Βεβαίως είναι, αν εξετάζονται με μέτρο τη λογική. Αν όμως ερευνώνται με μέτρο την πίστη, τότε είναι πάρα πολύ πιστευτά.

Να πω και κάτι πιο εκπληκτικό; Το σιτάρι μέσα στη γη υφίσταται φθορά και ανάσταση. Να δύο γεγονότα ακατανόητα και αντίθετα. Διότι το να μη σαπίσει και χαθεί, αφού όλα σαπίζουν μέσα στη γη, είναι θαυμαστό και εκπληκτικό, αλλά και το να αναστηθεί από τη σήψη και να βλαστήσει είναι επίσης θαυμαστό. Έχουμε λοιπόν φθορά και ανάσταση, δύο αντίθετες καταστάσεις στην ίδια ύπαρξη.

Πού είναι όσοι δεν πιστεύουν στην ανάσταση του σώματος και λένε, πώς το ένα μέλος θα ξανασυνδεθεί με το άλλο και προβάλλουν διάφορους μύθους; Ας μας εξηγήσουν αυτοί· πώς ο Ηλίας ανήλθε στον ουρανό πάνω σε πύρινο άρμα, αφού το πυρ καίει και δεν ανυψώνει; Πώς ζει τόσους αιώνας και πού; Γιατί έγινε αυτό σ' αυτόν; Πού μετατέθηκε και ο Ενώχ; Χρησιμοποιεί εκεί την ίδια τροφή με εμάς ή άλλη; Τί τον εμποδίζει να βρίσκεται στη γη μαζί μας; Γιατί μετατέθηκε;[5]

Η ανάσταση συνδέεται με την κρίση και αν δεν υπάρχει, όπως λένε αυτοί ανάσταση, δεν θα υπάρχει και κρίση.

Αν όμως δεν υπάρχει κρίση, ούτε ανταπόδοση, ούτε δικαστήριο, γιατί τιμηθήκαμε

από τον Θεό με το μεγάλο δώρο του λογικού, με το οποίο είμαστε κυρίαρχοι της κτίσεως; Με αυτές τις σκέψεις ο διάβολος επιδιώκει να μας πείσει να περιφρονήσουμε αυτή την δωρεά και να εξομοιωθούμε με τα κτίσματα, ο άρχων με τα αρχόμενα.

Και φαίνεται μιν, ότι με αυτά καταργεί την κρίση, καταργεί όμως εμμέσως και την ύπαρξη του Θεού, διότι εάν δεν υπάρχει κρίση, ο Θεός δεν είναι δίκαιος σύμφωνα με την ανθρώπινη λογική. Εάν όμως ο Θεός, δεν είναι δίκαιος, δεν είναι ούτε Θεός. Εάν δε Θεός δεν υπάρχει, τότε όλα υπάρχουν απλώς και ως έτυχε και δεν υπάρχει πλέον ούτε αρετή ούτε κακία.

Βλέπετε πού οδηγεί η σκέψη αυτή του διαβόλου; Στο να μεταβάλει τους ανθρώπους σε άλογα όντα ή μάλλον δαίμονες. Ας μη τον ακούμε λοιπόν.

Υπάρχει κρίση άθλιε και ταλαίπωρε! Γνωρίζω πως φθάνεις σε τέτοιες σκέψεις. Έχεις κάνει πολλές αμαρτίες, πολλά παραπτώματα και γι' αυτό δεν έχεις παρρησία προς τον Θε-ό, και νομίζεις, ότι τα πράγματα είναι κατά τις σκέψεις, που σου βάζει ο διάβολος. Τουλάχιστον, λες, ας μην υποβάλω την ψυ-χή μου στον φόβο της κολάσεως και αν αυτή υπάρχει θα την πείσω, ότι δεν υπάρχει. Έτσι όσο ζω θα επιδοθώ άφοβα σε κάθε ακολασία![\[6\]](#)

Παραπομπές:

[\[1\]](#)Ι. Χρυσοστόμου, Ομιλία στ´, εις το κατά Ιωάννην

[\[2\]](#) Ι. Χρυσοστόμου, Ομιλία μστ´, εις το κατά Ιωάννην.

[\[3\]](#)Ι.Χρυσοστόμου, Ομιλία οθ', εις το κατά Ιωάννην.

[\[4\]](#)Ι. Χρυσοστόμου, Ομιλία ζ', εις Α' Θεσσαλονικείς.

[\[5\]](#)Ι. Χρυσοστόμου, Ομιλία ε', εις Κολοσσαείς.

[\[6\]](#) Ι.Χρυσοστόμου, Ομιλία β' εις Κολοσσαείς.

<https://bit.ly/3e8WjTb>